

Ziekenhuis
Oost-Limburg

Campus Sint-Jan
Campus Sint-Barbara
Campus Maas en Kempen
Medisch Centrum André Dumont

Borstoperatie

T +32(0)89 32 50 50
F +32(0)89 32 79 00
info@zol.be

Campus Sint-Jan
Schiepse bos 6
B 3600 Genk

Campus Sint-Barbara
Bessemmerstraat 478
B 3620 Lanaken

Campus Maas en Kempen
Diestersteenweg 425
B 3680 Maaseik

Medisch Centrum André Dumont
Stalenstraat 2a
B 3600 Genk

Geachte,

U wordt in de nabije toekomst of u bent reeds in het Ziekenhuis Oost-Limburg opgenomen voor een operatie aan de borst.

In deze brochure vindt u bijkomende informatie over uw opname in het ziekenhuis en het verdere verloop van uw verblijf. Heeft u na het lezen van deze brochure nog bijkomende vragen, aarzel dan niet om deze met uw arts of de borstverpleegkundige te bespreken. Zij zullen u graag te woord staan.

INHOUDSTAFEL

1. De borstoperatie	3
2. Bij de gynaecoloog	3
3. Pre-operatieve onderzoeken	4
4. Uw opname	4
5. De opnamedag	5
6. Onderzoeken	5
7. De operatiedag	6
8. Na de operatie	7
9. Het resultaat	9
10. Het ontslag	10
11. Nawoord	10
12. Contact	11

01 DE BORST-OPERATIE

Welke operatie u moet ondergaan is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de grootte van de tumor, de lokalisatie, de grootte van de borst, ... Wanneer alleen de tumor wordt weggenomen, spreekt men van een borstsparende behandeling, een tumorectomie of een brede insnijding.

Indien de volledige borst wordt weggenomen, spreekt men van een borstamputatie of mastectomie. Indien de operatie gebeurt omwille van een kwaadaardig gezwel, worden één of meerdere okselklieren mee weggenomen. Dit heet respectievelijk een sentinelprocedure of een okselevidement.

02 BIJ DE GYNAECOLOOG

De operatie wordt door de gynaecoloog samen met u besproken en gepland. U krijgt van de arts een opnamevoorstel mee.

De verpleegkundige op de consultatie regelt deze opname voor u. De gynaecoloog maakt ook de nodige aanvragen voor de pre-operatieve onderzoeken, waarbij de borstverpleegkundige u de nodige ondersteuning en informatie zal bieden.

03 PRE-OPERATIEVE ONDERZOEKEN

De volgende onderzoeken zullen standaard worden uitgevoerd:

- RX-thorax (longfoto)
- ECG (hartgrafiek)
- Bloedafname
- Echografie van de lever
- Botscan of skeletscan

Al deze onderzoeken kunnen op één dag worden uitgevoerd. Voor het maken van een bot- of skeletscan dient u een afspraak te maken en u bij aankomst in het ziekenhuis te laten inschrijven. Voor de overige onderzoeken is een afspraak niet nodig.

De praktische regelingen voor deze onderzoeken worden door de verpleging van de consultatie en/ of door de borstverpleegkundige getroffen en u meegedeeld.

De resultaten van deze onderzoeken worden in uw patiëntendossier opgenomen en zullen op de afdeling aanwezig zijn de dag van de opname. Uw arts zal u hieromtrent informeren.

04 UW OPNAME

4.1 Meebrengen bij uw opname

- Het opnamevoorstel dat u van de arts heeft gekregen.
- Uitslagen van pre-operatieve onderzoeken indien deze niet in ons ziekenhuis werden uitgevoerd.
- Uw thuismedicatie en bloedgroepkaart.
- Anti-trombosekousen als u deze heeft van een vorige operatie.
- Voldoende nachtkledij, handdoeken, washandjes, toiletgerief.
- Er kan een voorschot gevraagd worden bij opname, het bedrag is afhankelijk van de gekozen kamerformule.

05 DE OPNAMEDAG

U komt binnen op de dag en het uur, zoals de gynaecoloog dit met u heeft afgesproken (zie opnamevoorstel).

Indien dit dezelfde dag is als de operatie, moet u nuchter zijn. U meldt zich aan in de inkomhal en van daar wordt u naar de afdeling gebracht. Op de afdeling brengt een verpleegkundige u naar de kamer, waar u meer uitleg krijgt over de kamerfaciliteiten, het op-roepsysteem en de pre-operatieve voorbereiding.

Indien u de dag voor de operatie dient binnen te komen, komt de anesthesist (dwz de arts die u in slaap zal doen) langs om uw algemene gezondheidstoestand, de anesthesie en de postoperatieve pijncontrole samen met u te overlopen.

Vermeld eventuele onaangename ervaringen bij een vorige anesthesie (misselijkheid, angst, allergieën, ...). Schrijf uw vragen op voorhand op, zodat u niets vergeet op het ogenblik dat de arts bij u is.

06 ONDERZOEKEN

6.1 Reperage

Wanneer een tumor niet voelbaar is, wordt een reperage uitgevoerd om de tumor exact te lokaliseren. Hierbij plaatst de radioloog, met behulp van een echografie, een fijn naaldje (harpoentje) in de borst op de plaats van de tumor. Hierdoor kan uw gynaecoloog de tumor exact lokaliseren en verwijderen. Deze procedure is weinig hinderlijk.

6.2 Sentinel – procedure

Met dit onderzoek is het mogelijk om de sentinelnode of schildwachtklier zichtbaar te maken. Dit is de eerste lymfeklier of de primaire poort naar de rest van de lymfeklieren.

Het onderzoek gebeurt op de afdeling Nucleaire Geneeskunde. Voor de ingreep wordt een radioactief product ingespoten rond de tumor. Dit radioactief product circuleert via de lymfevaten naar de lymfeklieren in de oksel. Na een drietal uurtjes kan de schildwachtklier gelokaliseerd worden. Dit gebeurt opnieuw op de dienst Nucleaire Geneeskunde.

07 DE OPERATIEDAG

Deze klier wordt tijdens de ingreep verwijderd en onderzocht in de week die op de operatie volgt (tenzij anders afgesproken met uw arts).

Of er een verdere okselklieruitruiming dient te gebeuren, wordt na een tiental dagen besproken met de behandelende geneesheer.

7.1 Wat gebeurt er voor de operatie?

- Vanaf middernacht mag u niet meer eten, drinken of roken.
- U wordt tijdig gewekt, zodat u zich nog kan opfrissen of douchen.
- De okselholte aan de te opereren kant wordt geschoren.
- Juwelen, lenzen en kunstgebit worden uitgedaan.
- Make-up en nagellak worden verwijderd.
- Uw onderbroekje mag u aanhouden.

7.2 Wat gebeurt er na de operatie?

Na de operatie wordt u wakker in de ontwaakruimte, waar u zal verblijven tot u goed wakker bent en de pijn onder controle is. Daarna wordt u terug naar uw kamer gebracht.

Wanneer een oksellevident werd uitgevoerd, zit er een drainagebuisje in de okselwon-

08 NA DE OPERATIE

de gedurende enkele dagen (of enkele weken) om het bloed en wondvocht af te laten. U krijgt ook een goed spannend elastisch borstverband aan, om druk op de wonde te geven en het risico op een nabloeding te verminderen.

Via het infuus krijgt u vocht en de nodige pijnstilling toegediend. De verpleging zal regelmatig bij u langs komen om alles te controleren.

7.3 Hospitalisatieduur (richtlijn)

- Voor een tumorectomie of brede insnijding met sentinelnode: 1 overnachting.
- Voor een mastectomie zonder okseluitruiming: 4 à 5 overnachtingen.
- Voor een borstingreep met okseluitruiming: 5 overnachtingen.

8.1 1ste dag na de operatie

U krijgt vanaf vandaag opnieuw normale voeding. Er gebeurt een bloedafname om na te gaan of u niet te veel bloed heeft verloren tijdens de operatie.

Het infuus mag uit. Wanneer u eventueel een drain (buisje in de wonde) heeft, zal deze blijven zitten tot de arts toestemming geeft om de drain te verwijderen (zie verder).

U zal door de verpleegkundige geholpen worden bij het dagelijks toilet, waarna de borstband opnieuw wordt aangedaan.

De borstverpleegkundige komt regelmatig langs voor emotionele steun en het beantwoorden van uw vragen.

Indien u een okselevidement heeft gehad, zal de kinesist vanaf vandaag dagelijks bij u langskomen om u verschillende oefeningen aan te leren met als doel de geopereerde arm goed te mobiliseren. Deze oefeningen moet u thuis verder zetten.

Ook de gynaecoloog komt langs

en geeft u uitleg over het verloop van de operatie.

8.2 Verder postoperatief verloop

- U wordt iedere dag geholpen bij het wassen van de rug en bij het aankleden indien nodig.
- De gynaecoloog en de borstverpleegkundige komen iedere dag langs.
- Geeft de drain minder dan 100 ml over 24u dan wordt er een peertje (kleine redon) aangehangen. Als u minder dan 30 ml over 24u vocht- of bloedverlies heeft langs de wondrain, mag deze verwijderd worden na toestemming van de dokter. Dit kan enkele dagen of zelfs weken duren.
- Er zal een nieuw verband op de wonde gedaan worden indien dit vuil is of op doktersadvies.

Indien u dit wenst zal de borstverpleegkundige de volgende personen verwittigen:

- De sociale dienst (thuisverpleging, thuishulp, ...)
- De zelfhulpgroep 'Boratie': deze vrijwilligers weten uit ervaring wat een borstoperatie en de verdere verwerking betekent en kunnen u praktische tips en informatie geven of gewoon luisteren naar uw verhaal. Indien nodig krijgt u van hen ook een voorlopige prothese.
- De psychologe: indien u er behoefte aan heeft, kunnen u en/of uw partner en kinderen in vertrouwen met haar praten over uw gevoelens, belevingen en dergelijke meer.

09 HET RESULTAAT

Het weefsel dat bij de operatie is weggenomen, zowel borst- als klierweefsel, wordt onderzocht. Dit onderzoek duurt ongeveer één week, de uitslag wordt vervolgens aan de gynaecoloog doorgegeven.

Eenmaal per week houdt het gynaecologisch team een vergadering samen met anatomopathologen (onderzoekers van het weefsel), radiologen (specialisten medische beeldvorming), oncologen (kankerspecialisten), de psychologe en de borstverpleegkundige. Hier worden de resultaten van elke patiënt besproken, wordt samen overlegd of nabehandeling noodzakelijk is.

De gynaecoloog zal de uitslag na deze vergadering aan u meedelen. Tijdens uw verblijf wordt indien nodig een afspraak gemaakt bij de oncoloog. Deze zal de nabehandeling verder met u bespreken en eventuele vragen beantwoorden.

Indien u meer informatie wenst over de verschillende nabehandelingen, hetzij hormonale therapie, radiotherapie of chemotherapie, dan zijn er op de afdeling specifieke folders te verkrijgen. De borstverpleegkundigen kunnen u hierbij helpen.

10 HET ONTSLAG

Op de dag van het ontslag gebeurt het volgende:

- Een voorschrift voor thuisverpleegkundige nazorg (wond- en drainzorg).
- Een brief aan de huisarts met bevindingen tijdens opname en eventuele aandachtspunten.
- Afspraak bij de gynaecoloog voor bespreking van het onderzoek van het weefsel dat verwijderd werd.
- Afspraak bij oncoloog voor de eventuele nabehandeling.

11 NAWOORD

Bent u thuis en hebt u nog vragen of onzekerheden; contacteer ons op onderstaande nummers. Uw huisarts is op de hoogte van uw medische toestand en is de persoon bij uitstek om u onmiddellijk bij te staan.

Als medisch-verpleegkundig team zijn wij er ons zeer goed van bewust dat dit soort operaties een zeer ingrijpend effect kan hebben op uw leven, op alle mogelijke vlakken. Wij staan ten alle tijde klaar om u te helpen waar we maar kunnen. Aarzel dus niet om eventuele vragen en problemen met ons te bespreken!

12 CONTACT

12.1 Adressen en telefoonnummers

- **Afdeling J10:** 089/32 76 06
- **dienst Patiëntenbegeleiding:** 089/32 16 50
- **Psychologe:** 089/32 56 83
- **Borstverpleegkundigen:** 089/32 76 15
borstverpleegkundige@zol.be
- **Zelfhulpgroep 'Boratie en Partners',** 011/22 23 71,
adres: Stadsomvaart 79, 3500 Hasselt
- **Borstprothesen:** in de Gele Gids onder de rubriek 'bandagisten'
- **Huis Erika Thijs vzw,** Villerspark 5 in Hasselt
- **Kankerfoon:** 0800/15 800

12.2 Interessante websites

- www.zol.be/multidisciplinair-borstcentrum
- www.tegenkanker.be

www.ZOL.be

www.facebook.com/ZOLzh

www.twitter.com/ZOLziekenhuis

www.youtube.com/user/ZOLziekenhuis

Schrijf u in op onze nieuwsbrief via www.zol.be.